

Strategische keuzes internationalisering FTI

Visie en doelstelling

De faculteit toegepaste ingenieurswetenschappen heeft in haar beleidsplan¹ twee lange termijn doelstellingen geformuleerd met betrekking tot internationalisering:

- A. We wensen de kwaliteit van het eigen academisch onderwijs en onderzoek (incl. de capaciteit) te verhogen, door samenwerking met collega's aan andere binnen- en buitenlandse universiteiten.
- B. We wensen dat alle studenten internationale competenties verwerven.

Stand van zaken internationalisering

De faculteit heeft het beleidsplan van 2015 vertaald in een actielijst. In 2017 hebben we vastgesteld dat deze acties slechts beperkt zijn gerealiseerd. Daarnaast wees de visitatiecommissie van de bacheloropleidingen in 2016 ons erop dat de faculteit werk diende te maken van een concrete strategie en meer aandacht diende te besteden aan internationalisering@home.

Gevolgd proces

Daarom heeft de CINT in het academiejaar 2017-2018 gewerkt aan een geactualiseerd beleidsplan waarin een aantal zeer concrete strategische keuzes worden geformuleerd. Het proces waarop deze strategische keuzes tot stand zijn gekomen is ook sterk gewijzigd. Na elke stap die gezet werd in de CINT werd expliciet feedback gevraagd van de opleidingen om op die manier de juiste reflecties te krijgen en om zo tot breed gedragen strategische keuzes te komen.

Finaal werd feedback gevraagd van de OZC en de OWC. Deze feedback werd verwerkt en heeft geleid tot dit document, dat het beleidsplan internationalisering uit 2015 vervangt.

Uitgangspunt bij het maken van de strategische keuzes

De faculteit Toegepaste Ingenieurswetenschappen is binnen de Universiteit Antwerpen een nog jonge faculteit. Wat betreft onderwijs heeft de faculteit reeds een lange traditie die maakt dat onze programma's reeds hun plaats vonden naast die van de andere faculteiten. Ook op het vlak van internationalisering beschikt de faculteit over een ruim netwerk aan instellingen waarmee samenwerking rond onderwijs plaats vindt. Het wetenschappelijk onderzoek daarentegen is in volle ontwikkeling en het gezamenlijk personeel zet zich sterk in om op dit vlak een inhaalbeweging te maken. We zijn van mening dat internationalisering hierin ook een belangrijke rol kan spelen.

Daarom heeft de CINT bij het formuleren van de strategische keuzes bijzondere aandacht gehad voor internationale samenwerking rond onderzoek. Daarbij is er van uitgegaan dat buitenlandse instellingen met wie onderzoekssamenwerking wordt opgezet omwille van de link met hun kwaliteitsvol onderzoek, eveneens kwaliteitsvol onderwijs aanbieden. Daardoor kan met deze instellingen zowel onderzoekssamenwerking worden uitgebouwd alsook samenwerking op het vlak van onderwijs.

De geformuleerde strategische keuzes mogen niet als beperkend worden ervaren, maar kunnen gewijzigd worden indien er zich nieuwe zinvolle opportuniteiten aanbieden. De CINT zal een meerjarenbegroting

¹ De rol van internationalisering in de Faculteit Toegepaste Ingenieurswetenschappen van de Universiteit Antwerpen, CINT, 30 april 2015

uitwerken die acties ondersteunt die binnen deze strategische keuzes vallen en de cel internationalisering zal die acties maximaal ondersteunen.

Strategische keuzes

Bij de verdere uitbouw van internationalisering en het vastleggen van prioritaire actiepunten dient rekening gehouden te worden met bovenstaande stand van zaken. De internationale prioriteiten dienen zorgvuldig gekozen te worden, zodat zowel het onderwijs als het onderzoek er maximaal voordeel uit haalt.

A. We wensen de kwaliteit van het eigen academisch onderwijs en onderzoek (incl. de capaciteit) te verhogen, door samenwerking met collega's aan andere (buitenlandse) universiteiten

Daar waar internationalisering zich in de voorbije jaren vooral toespitste op het uitbouwen van de Erasmus uitwisseling en de bepaling van de randvoorwaarden die een dergelijke uitwisseling bevorderen, stelt zich nu de vraag of tegelijk ook niet moet bekeken worden hoe internationalisering het onderzoek kan bevorderen (zie hoger). Het is van strategisch belang voor een succesvolle internationalisering dat een netwerk wordt uitgebouwd met gerenommeerde buitenlandse instellingen, opleidingen en docenten zowel op het vlak van onderwijs als van onderzoek. Het in kaart brengen van de bestaande samenwerkingsverbanden en contacten, zowel op institutioneel als facultair/disciplineniveau is een eerste stap in dit proces (ondertussen gerealiseerd). Daarnaast kunnen vanuit elke discipline potentiële interessante samenwerkingsverbanden, zowel op vlak van onderwijs, als onderzoek worden geïnventariseerd (ondertussen gerealiseerd).

Van belang is dat daarbij gezocht wordt naar nieuwe partners die voor de opleidingen en de onderzoeksgroepen een meerwaarde kunnen opleveren. Het gaat daarbij uiteraard in de eerste plaats om universiteiten, die een gedegen onderzoekservaring kunnen voorleggen en waar studenten actief aan een doctoraat werken.

Toch concentreren we ons niet exclusief op instellingen die zelf gedegen onderzoek doen. De faculteit wil ook samenwerken met instellingen die gedegen onderwijs hebben en ons kunnen helpen om de capaciteitsvraag rond onderzoek op te lossen (bijv. samenwerking Pretoria).

Strategische keuzes

- 1. We wensen dat aan de partnerinstelling, waarmee we een internationale samenwerking willen opzetten, onderzoek plaatsvindt, dat kan leiden tot een doctoraat.*
- 2. We wensen een actieve samenwerking - op het vlak van onderwijs en ²onderzoek – door het academisch (m.i.v. OP) personeel van beide instellingen.*
- 3. De samenwerking kan leiden tot het verhogen van de onderzoekscapaciteit van de eigen faculteit.*

Het beleidsplan vermeldt in haar actielijst de screening van een tiental partners in een periode van 5 jaar. De financiële middelen ter ondersteuning van dit actiepunt zijn in de meerjarenbegroting voorzien. De ervaring leert ons dat het de opleidingen voor de uitvoering van dit actiepunt aan capaciteit ontbreekt. We willen daarom de ambitie voldoende realistisch stellen. Daarom volgende strategische keuze.

² Er vindt zowel op het vlak van onderwijs en onderzoek samenwerking met buitenlandse instellingen plaats. Maar niet noodzakelijk met alle instellingen op beide vlakken, noch hoeft elk betrokken individueel personeelslid op beide terreinen internationaal actief te zijn. Maar wel ontstaan er globaal op niveau van de opleiding meerdere samenwerkingsverbanden met buitenlandse instellingen waarbij zowel onderzoek als onderwijs aan bod komen.

4. *Bij de keuze van partners wordt steeds een afweging gemaakt tussen de meerwaarde van de samenwerking op het gebied van onderzoek, onderwijs, internationale en interculturele bagage enerzijds en de personele en financiële belasting anderzijds.*

Onze universiteit werkt met een semestersysteem dat tevens sterk administratief gereguleerd is qua studiepunten, leerresultaten, examens, studievoorgang, e.d. Grote afwijkingen t.o.v. deze regulering leidt tot administratieve problemen en studieduurvertraging. Dit leidt tot volgende strategische keuze:

5. *We wensen uitwisselingsprogramma's die vergelijkbaar en administratief beheersbaar zijn en die niet leiden tot studieduurverlenging.*

B. Alle studenten verwerven internationale competenties

De beoogde internationale competenties zijn in kaart gebracht¹, het betreft zowel generieke als vakspecifieke competenties (zie ook bijlage 1). Nu dienen stappen gezet te worden om deze competenties in de eigen curricula te integreren, zodat alle studenten ze kunnen verwerven.

Voorbeelden van activiteiten rond internationalisering@home zijn:

- Gebruik van anderstalige handboeken (taalvaardigheid, internationale vakkennis)
- Volgen van onderwijs in een vreemde taal (taalvaardigheid)
- Inbrengen van internationale cases in curriculum (internationale vakkennis)
- Bijdragen van buitenlandse gastdocenten (vb. internationale week) (internationale vakkennis, internationale betrokkenheid)
- International classrooms of andere contacten en projecten met buitenlandse (inkomende) studenten (interculturele competentie)
- Organiseren van een internationaal groepswerk (interculturele competentie)
- Volgen van opleidingsonderdelen van een joint master (vb. Sustainable Automotive Engineering) (internationale vakkennis, interculturele competentie)
- Organiseren van bedrijfsbezoeken met een internationale dimensie (internationale vakkennis, internationale betrokkenheid)
- Aanbieden van een module 'interculturele vaardigheden' (interculturele competentie)
- Extra curriculaire internationale activiteiten (vb. buitenlandse studiereizen, stages, zomeruniversiteit...)
- Deelnemen of betrekken van studenten bij een internationale conferentie (internationale vakkennis, internationale betrokkenheid)

Gezien de beperkte aandacht voor internationale en interculturele competenties in het huidige curriculum is dit een ambitieuze doelstelling, die een meerjarenperspectief omvat. Streefdoel is om toch een significant aantal doelstellingen te realiseren.

Mogelijke strategische keuzes en tools

1. Korte termijn doelstellingen (1 jaar)

Focus op taalvaardigheid en internationale vakkennis:

- a. *Een taalvaardigheidstoets Engels wordt bij het begin van het eerste jaar en in de loop van het derde jaar aan de studenten aangeboden, zodat zij zicht krijgen op hun startcompetenties en de vooruitgang ervan op het einde van hun bachelorstudies.*
- b. *voor alle opleidingsonderdelen worden een anderstalig handboek of additionele anderstalige referentiewerken gehanteerd. Deze referentiewerken zijn te beschouwen als internationale state of the art.*
- c. *in elke opleiding worden bedrijfsbezoeken met een internationale dimensie of buitenlandse studiereizen georganiseerd.*

- d. *waar relevant worden internationale cases in het curriculum ingebracht. Daarbij worden ook internationale gastdocenten ingeschakeld.*
 - e. *Masterstudenten worden betrokken bij lokale internationale conferenties, gastlezingen of onderzoeksdagen.*
 - f. *Buitenlandse studenten worden ingeschakeld in het lopend onderzoek om interactie met onze eigen studenten te bevorderen.*
 - g. *Elke opleiding heeft een vijftal preferentiële internationale partners op vlak van onderzoek en onderwijs.*
2. *Middellange termijn doelstellingen (1-3 jaar)*
Verdere focus op taalvaardigheid en aanzet tot het verwerven van interculturele competenties
- a. *In de mastercurricula wordt ten minste 30 EC in het Engels gedoceerd. Dit bevordert de internationale uitwisseling van studenten.*
 - b. *Er wordt aan studenten een zelfstudiemodule 'interculturele activiteiten' beschikbaar gesteld.*
 - c. *Er worden extra internationale activiteiten georganiseerd (vb. stages, summer school).*
 - d. *Binnen elk curriculum worden groepsopdrachten georganiseerd waarin eigen en buitenlandse studenten rond specifieke thema's samen werken.*
3. *Lange termijn doelstellingen (3-5 jaar)*
Verdere focus op het verwerven van interculturele competenties
- a. *In de bachelorcurricula wordt ten minste 30 EC³ in het Engels gedoceerd. Dit bevordert de internationale uitwisseling van bachelorstudenten.*
 - b. *Het aantal in- en uitstromende studenten wordt verhoogd, zodat het verwerven van interculturele competenties meer mogelijkheden krijgt en een international classroom kan worden gerealiseerd.*
 - c. *In een internationale week met buitenlandse gastdocenten worden beide groepen studenten uitgedaagd rond specifieke thema's. In de internationale week werken studenten in groep rond een opdracht, die moet uitmonden in een specifiek product (vb. haalbaarheidsstudie, voorstudie, concept, ...). Daarbij komen volgende competenties aan bod: internationale samenwerking, interculturele competenties, en ook projectplanning, peer review, analytisch en synthetiserend vermogen.*

Stappenplan

Eens de strategische keuzes zijn vastgelegd, kunnen deze verder geoperationaliseerd worden in een strategisch actieplan.

³ De Codex Hoger Onderwijs laat toe binnen een Nederlandstalige opleiding tot 18,33% opleidingsonderdelen in een vreemde taal te organiseren (=33EC).

Bijlage 1: Internationale en interculturele competenties⁴

Competentieveld	Internationale competentie	Omschrijving
Internationale vakkennis	Het vakgebied in een internationale context kunnen plaatsen	De student kan aangeven in hoeverre de beroepsuitoefening in zijn/haar thuisland en een concrete beroepssituatie wordt beïnvloed door internationale politieke en maatschappelijke ontwikkelingen
	De cultuurgebondenheid van de discipline zien	De student kan fundamentele assumpties aangaande het mens- of wereldbeeld binnen het vakgebied expliciteren en deze vooronderstellingen in een historische context plaatsen.
Interculturele competentie	Culturele flexibiliteit	De student past indien nodig het gedrag en de communicatiestijl aan in interculturele situaties, en verkent gedragsalternatieven.
	Culturele ontvankelijkheid	De student luistert naar de visie en de deskundigheid van de ander en aanvaardt tevens de relativiteit van de eigen visie en ideeën.
Internationale betrokkenheid	Zich internationaal oriënteren	De student kan lokale gebeurtenissen en handelwijzen plaatsen in een internationale context door de internationale consequenties van lokale gebeurtenissen en de invloed van een internationale of Europese context op deze lokale situaties aan te geven.
Taalvaardigheid	Het gebruik (lezen, schrijven, spreken, begrijpen) van een andere taal binnen het studiegebied	

⁴ [Internationale competenties](#), Werkgroep Associatie KULeuven, 2/12/2014